

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Rituale (Kranken- und Sterberitus, Begräbnisritus), lat.
mit dt. Rubriken · Totenoffizium, lat. · Prozessionale, lat.
mit dt. Rubriken · ‚Donaeschinger Passion‘
(Evangelienlesungen zur Passion mit ...**

**Oberrheinischer Sprachraum (Straßburg,
Dominikanerinnenkloster St. Nikolaus in undis oder Freiburg i.
Br., Dominikanerinnenkloster Adelhausen), um 1470-1475**

lo 13,1-38; 14,1-31; 15,1-27; 16,1-33; 17,1-26

[urn:nbn:de:bsz:31-93571](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-93571)

Tas ewan noch der mādat. Sed ⁱⁿ Johem.

In illo tempore **A**nte diem festū
 pasche sciens ihs q̄ venit ei⁹ hora
 ut transeat ex hoc mūdo ad patrē.
 cū dilexisset suos quī erant in mundo
 in finē dilexit eos. **E**t cena sc̄a dya-
 bolus iam venisset in cor ut trade-
 ret eū iudas symonis scariothis.
 sciens q̄ omnia dedit ei p̄r in man⁹.
 ⁊ q̄ ad deo exiit ⁊ ad deū vadit. sicut
 git a cena ⁊ ponit vestimenta sua
Et cū accepisset linteū. p̄m̄xit se.
Dem̄de misit aquā in peluim. ⁊ ce-
 pit lauare pedes discipulorū ⁊ ex-
 tergere linteo quo erat p̄m̄ctus
Venit ergo ad symonē petrū. **E**t
 dicit ei petrus. **D**ñe. tu in laues
 pedes? **R**espondit ihs. ⁊ dixit ei.
Quod ego facio tu nescis modo. sa-
 es autē postea. **D**icit ei petrus.

Non lauabis mi pedes meorum.
Respondit ei ihc. **S**i non lauero te.
non habebis partem meam. **D**icit
ei symon petrus. **D**ne non tantum
pedes ~~meos~~ meos. **S**ed et manus et caput.
Dicit ei ihc. **Q**uoniam non est
nisi ut pedes lauet. **S**ed et mundus
totus. **E**t uos mundi estis. **S**ed non omnes.
Sciebat enim quis nam esset traderet
eum. **P**ropterea dixit non estis mundi
omnes. **P**ostquam ergo lauit pedes eorum
et accepit uerimenta sua. **C**um uerui-
bisset iterum dixit eis **S**citis quod fe-
cerim uobis. **V**os uocatis me magister
et dno. et benedictus sum et em. **S**i
ergo ego laui pedes uros. **D**ns et
magister. et uos debetis alter al-
terius lauare pedes. **E**xemplum
enim dedi uobis. ut quemadmodum ego
feci uobis ita et uos faciatis.

Amen amen dico vobis. non est seruus
 maior domino suo. neque apostolus ma-
 ior est eo qui misit illum. Si hec
 satis. beati eritis si feceritis ea. Non
 de omnibus vobis dico. Ego scio quos ele-
 gerim. Sed ut impleatur scriptura.
 qui manducat mecum panem. leuabit
 contra me calcaneum suum. Amen amen dico
 vobis. postquam fiat. ut cum factum fuerit
 credatis quod ego sum. Amen amen dico
 vobis. qui accipit si quem misero me
 accipit. Qui autem me accipit. accipit
 eum qui me misit. Cum hec dixisset ihesus.
 turbatus est spiritu et prostratus est et dixit.
 Amen amen dico vobis. quod unus ex vobis
 me tradet. Aspiciebant ergo admirati-
 onem discipuli. hesitantes de quo diceret.
 Erat ergo recumbens unus ex discipuli-
 bus in sinu ihesu. quem diligebat ihesus.
 Inuit ergo huic symon petrus.
 et dicit ei. Quis est de quo dicit.

Itaq; cū recubiuiff ille supra pectq
ihū. dicit ei. **D**ñe quis est? **R**espo-
dit ihc. **I**lle ē cū intinā panem
ego porrexero. **E**t cū intinā
panē. dedit inde symonis scariothis
Et post bucellam. tunc introuit
in eū sathanas. **E**t dicit ei ihc. **Q**uod
facis. fac etiam. **H**oc autē nemo sci-
uit discumbentū. ad quid dixerit
ei. **Q**uidam em̄ putabāt qd loculos
habebat iudas qd dixisset ei ihc. eme
ea que op̄ sunt nob̄ ad diem festum.
aut ut egenis aliqd daret. **C**ū ergo
accepiss̄ ille bucellam. exiit ḡtūno
Erat autē nox **C**um ergo exisset. dixit
ihc. **I**huc clarificatq; ē filiq; hominis.
et d̄s clarificatq; ē in eo. **S**i deus cla-
rificatq; ē in eo. et d̄s clarificabit
eū in semetip̄o. et ḡtūno clarifica-
bit eū. **I**hoh. adhuc modicū vob̄
cū sū. **Q**ueritis me. et sic dixi iudeis

quo ego vado vos n̄ potestis venire.
Et vob̄ dico modo. Mandatū nouū
 do vob̄ ut diligatis inuicē sic dilexi
 uos. ut & uos diligatis inuicem. In
 hoc agnoscent om̄s q̄ discipuli mei
 ep̄as. si dilectionē habueritis ad in-
 uicem. **D**icit ei symon petrus. **D**ñe
 quo vadis? **R**espondit ih̄c. **Q**uo
 uado n̄ potes me modo sequi. seq̄r
 aut̄ postea. **D**icit ei petrus. **Q**re
 nō possum te sequi modo. **C**ham
 meā p̄ te ponam. **R**espondit ih̄s
 cham tuā p̄ me pones. **A**mē amē
 dico t̄. nō cantabit gallus donec
 ter me neges. **E**t ait discipulis suis
Non turbet̄ cor v̄r̄m **C**reditis in
 d̄m. & in me credite. **I**n domo patris
 mei. mansiones multe sunt. **S**i
 quo min⁹ dixissem vob̄. q̄ vado vo-
 bis parare locū. **E**t si abiero &
 p̄parauero vobis locū. iterū venio

et accipiam vos ad me ipsum. ut ubi
sum ego et vos sitis. Et quo ego va-
do scitis. et viam scitis. Dicit ei
thomas. Domine. nescimus quo vadis
Et quomodo possimus viam scire. Dicit
ei ihc. Ego sum via. et veritas et
vita. Nemo venit ad patrem nisi per me.
Si cognovissetis me. et patrem meum
non utique cognovissetis. Et amodo
cognoscetis eum. et vidistis eum. Di-
cat ei philippus. Domine ostende nobis
patrem. et sufficiat nobis. Dicit ei.
ihc. Tanto tempore vobiscum sum et non
cognovistis me. Philippe qui videt
me videt et patrem. Quomodo tu
dicas ostende nobis patrem. Non cre-
dis quia ego in patre et pater in me est.
Verba que ego loquor vobis. a me-
ipso non loquor. Pater autem in me ma-
nens. ipse facit opera. Non creditis

q̄ ego in p̄re. & p̄r in me ē. **I**ho
 qui in ip̄s opa ip̄a credite. **A**me am̄
 dico vob̄: q̄ credit in me opa que
 ego facio & ip̄e faciet. **E**t maiora
 hor̄ faciat q̄ ego ad p̄rem vado.
Et q̄cumq̄ peccetis p̄rem in
 noīe meo: hoc faciam. ut glorificet̄
 p̄r in filio. **S**i quid peccetis in
 noīe meo: hoc faciam. **S**i diligitis
 me mandata mea servate. **E**t ego
 rogabo p̄rem & alium parachtū
 dabit vobis. ut maneat vobiscum
 in et̄nū. sp̄m veritatis que mūd̄ n̄
 potest accipere. q̄ n̄ vidit eū nec scit
 eum. **V**os aut̄ cognoscetis eū. q̄
 apud vos manebit. et in vob̄ erit.
Non reliquā vos orphanos. veniā
 ad vos. **A**dhuc modicū. & mūd̄q̄ me
 iam non videt. **V**os aut̄ videtis
 me: q̄ ego vivo & vos vivetis. **I**n
 illo die vos cognoscetis q̄ ego in p̄re

meo. ⁊ vos in me ⁊ ego in vobis.
Qui habet mandata mea. ⁊ seruat
ea. ille est qui diligit me. **Q**ui autē
diligit me. diligetur a patre meo. Et
ego diligam eum. ⁊ manifestabo ei
me ipsum. **D**icit ei iudas nō ille sca-
riothis. **D**ñe qđ scim ē. qđ manife-
staturus es nob te ipsum ⁊ nō mūdo.
Respondit ei ih̄c. ⁊ dicit ei. **S**i
quis diligit me. sermonē meū ser-
uabit. **E**t pater noster diliget eum. ⁊ ad eum
venim⁹. ⁊ mansionē apud eum facie-
mus. **Q**ui nō diligit me. sermones
meos nō seruat. **E**t sermonē quem
audistis nō est noster. s; eius qui misit me
me patris. **H**ec locutus sum vobis.
apud vos manēs. **P**araclytus autē
sp̄s sc̄s quē mittet pater in nōmē meo
ille vos docebit oīa. ⁊ suggeret
vobis oīa quecūq; ~~dixeris~~ dixeris vobis
Pacem relinquo vobis pacem meā

Vado vobis. Non quomodo mundus dat. ego
 do vobis. Non turbet ^{2^{cor}} vrm. neq; for-
 midet audistis q; ego dixi vobis: va-
 do & venio ad vos. **S**i diligeritis me
 gauderitis utiq; q; vado ad p̄m
 q; p̄r maior me est. **E**t nūc dixi vob̄
 p̄nūsqm̄ fiat. ut cū sc̄m fuerit cre-
 datis. **J**am nō multa loquar vobis cū
 venit em̄ p̄nceps mundi hinc & in
 me nō habet quicqm̄. **S**ed ut cognos-
 cat mundq; q; diligo p̄m. & sic mā-
 datū dedit in p̄r sic facio. **S**urgite
 eamq; hinc.

Ego sum vitis vera & p̄r m̄s a-
 gricola est. **O**m̄s palmitem in
 me nō ferentē fructū tollet eū. **E**t
 omnē qui fert fructū purgabit
 eū: ut fructū plus afferat. **J**am
 vos mundi estis: p̄pter sermonē
 quē locutq; sum vob̄. manete in me:
 et ego in vob̄. **S**ic palmites ferre

nō potest fructū a se metipō nisi
manserit. in vite. sic nec vos n̄
in me ꝑ manseritis. Et sū vitis. vos
palmites. Qui manet in me. ꝛ ego
in eo. hic fert fructū multū. q̄
sine me nichil potestis facere
Si quis in me n̄ manserit mit-
tet̄ foras sic palmes ꝛ arescet
et colligent eū ꝛ in ignem mit-
tent ꝛ ardet Si manseritis in
me ꝛ verba mea in vob̄ manserit.
quodcūq; volueritis petetis ꝛ fiet
vob̄ In hoc clarificatq; ē. p̄r̄ m̄s
ut plurimū fructū afferatis. et
efficiamini mei discipuli. Sic di-
lexit me p̄r̄. et ego dilexi vos
et manete in dilectione mea. Si p̄-
ceptū meū seruaueritis. mane-
bitis in dilectione mea sic ꝛ ego
p̄cepta p̄ris mei seruauit. ꝛ ma-

neo in eius dilectione et hec locutus
 sum vobis: ut gaudium meum sit in vobis
 et gaudium vestrum impleatur. Hoc est pre-
 ceptum meum: ut diligatis in vicem
 sic dilexi vos. Maiore hac dilecti-
 one nemo habet: ut animam suam
 ponat quis pro amicis suis. Vos amici
 mei estis. si feceritis que ego precepio
 Jam non dicam vos servos: quia servus
 nescit quod faciat dominus eius. Vos autem dixi
 amicos: quia quia que audivi a patre meo.
 nota feci vobis. Non vos me elegistis
 sed ego elegi vos. et posui vos ut eatis
 et fructum afferatis. et fructus vestri mane-
 at: ut quodcumque petieritis patrem in
 nomine meo det vobis. Hec mando vobis:
 ut diligatis in vicem. Si mundus vos
 odit: scitote quia me propter vos odio ha-
 buit. Si de mundo fuissetis: mundus qui
 suum erat diligeret. Quia vero de mun-
 do non estis: sed ego elegi vos de mundo.

pterea odit vos mundus. **M**emento
te sermonis mei. quem ego dixi vobis.
non est sermo maior domino suo. **S**i me
persecuti sunt. et ~~vobis~~ vos persequantur
Si sermonem meum seruaerunt. et
verbum seruaerunt. **S**ed hec omnia faciet
vobis propter nomen meum. quia nesciunt
eum qui me misit. **S**i non venissem
et locutus fuissetis finem. pacem non ha-
berent. **I**llinc autem excusationem non
habent de peccato suo. **Q**uia me odit. et
patrem meum odit. **S**i opera non fecissem
in eis que nemo alius fecit. pacem
non haberent. **I**llinc autem viderunt et ode-
runt. et me et patrem meum. **S**ed ut
impleatur sermo qui in lege eorum scrip-
tus est. quia odio habuerunt me gratis.
Cum autem venerit paraclytus quem
ego mitto vobis a patre spiritu veritatis
qui a patre procedit. ille testimo-
nium perhibebitis. quia ab inicio mecum
estis. **H**ec locutus sum vobis. ut non

scandalizemini absq[ue] ~~syn~~ synagogis
 facient vos. **S**z venit hora ut ois
 qui interficiat vos arbitret[ur] obsequium
 se prestare do. **E**t hec facient vobis.
 qz no[n] nouerunt patrem neq[ue] me. **S**z
 hec locuta sum vob[is] ut cu[m] venerit
 hora eor[um] reminiscamini qz ego dixi
 vob[is]. **H**ec aut[em] vobis ab inicio n[on] dixi.
 qz vobiscu[m] eram. **E**t nu[n]c vado ad eu[m]
 qui me misit. **E**t nemo ex vobis in
 terrogat me quo vadis. **S**z qz hec
 locuta su[n]t vob[is] tristitia impleuit cor
 v[est]ru[m]. **S**z ego veritatem dico vobis.
 expedit vobis ut ego vadam. **S**i
 eu[m] no[n] abiero. paraclyt[us] no[n] veniet
 ad vos. **S**i aut[em] abiero. mittam eu[m]
 ad vos. **E**t cum venerit. ille arguet
 mundu[m] de peccato **E**t de iusticia. **E**t de iudi-
 cio. **D**e peccato quidem. qui no[n] credi-
 derunt in me. **D**e iusticia vero. qz
 ad patrem vado **E**t iam no[n] videbitis
 me. **D**e iudicio aut[em]. qz princeps

mūdi hūc iudicatq̄ ē. adhuc multa
habeo vob̄ dicere s̄ nō potestis por-
tare modo. **C**um aut̄ venerit ille
sp̄s veritatis. docebit om̄em veri-
tatem. Non em̄ loquet̄ a semetip̄o
s̄ quecūq̄ audiet loquet̄ et que
ventura sunt annūciabit vobis.
Ille me clarificabit qui de meo ac-
cipiet. et annūciabit vobis. **M**odi-
cū et iam nō videbitis me. et iter
modicū et videbitis me. q̄ vado
ad patr̄m. **D**ixerunt ergo discipuli
ei ad invicem. **Q**uid ē hoc qd̄ dicit
nob̄ modicū et nō videbitis me. et
iter modicū et videbitis me. et qd̄
vado ad patr̄m. **D**icebant ergo.
Quid est hoc qd̄ dicit modicū. **N**esciam
quid loq̄tur. **C**ognovit aut̄ ih̄c qd̄
volebant eū interrogare. et dix̄
eis. **D**e hoc queritis inter vos
qd̄ dixi modicū et nō videbitis me
et iter modicū et videbitis me.

Amen amē dico vobis. q̄ plorabitis
 & flebitis vos. m̄ndq̄ aut̄ gaudebit
Vos aut̄ q̄ tristabimini. s̄ tristitia
 v̄ra vertetur in gaudiū. **M**ulier cū
 parit tristitiam habet. q̄ venit ho-
 ra eiꝯ. **C**um aut̄ peperit filiū. iam
 non meminit pressire p̄pter gau-
 diū q̄ natus est homo in m̄ndū. **E**t
 vos igit̄ nūc quidem tristitiā habe-
 tis. **P**rox aut̄ videbo vos. & gaudebit
 cor v̄rū. & gaudiū v̄rū nemo tol-
 let a vobis. **E**t in illo die. me n̄ in-
 terrogabitis quicquid. **A**mē amē dico
 vobis si quid petieritis p̄m̄ in noīe
 meo. dabit vobis. **V**sq̄ modo n̄ peti-
 stis quicquid. in noīe meo. **P**e-
 tite & accipietis. ut gaudiū v̄rū sit
 pleniū. **H**ec in p̄verbis locuta sū
 vob̄. **V**enit hora cū iam n̄ in p̄ver-
 bis loquar vobis. s̄ palam de p̄re
 meo ~~petetis. Et nō dico vob̄. q̄ ego~~

annūciabo vob' **I**llo die: in nōie meo
petetis **E**t nō dico vob': qz ego roga-
bo prēm de vob'. **P**pe em' pr' amat
vos qz vos me amastis: & credidistis
qz adeo exiit. **E**xiit ap're: & veni
in mūdū. **I**terū relinquo mūdū:
& vado ad prēm. **D**ixerunt ei disci-
puli ei: **E**cce nūc palam loqueris:
& puerbū nullū dicis. **I**lluc scim'
qz scis oīa: & nō op'q' ē' ut q's te
interroget. **I**n hoc credim'. qz ado
existi. **R**espondit eis ihc. **M**odo
creditis. **E**cce venit hora. & iam
nūc venit ut dispergamini. **V**ni-
q'sq' in p'pa: & me solum relinquitis
Et nō sum solus: qz pr' meū ē'. **H**ec
locut' vob': ut in me pacem habeatis
In mūdo p'ssura habebitis. **S**z q'fidite:
ego vici mūdū. **H**ec locut' ē' ihc: et
subleuatis oculis in celū dixit. **E**t
venit hora clarifica filiū: tūc: ut

filij tuus clarificet te. **Sic** dedisti
 ei potestatem omnis carnis. ut omne
 quod dedisti ei det eis vitam eternam
hec est autem vita eterna. ut agnos-
 cant te solum verum dominum et quem misisti.
 Iesum christum. **Ego** te clarificavi super terram.
 opera quamquam quod dedisti mihi ut faciam
Et nunc clarifica me tu prope apud te met-
 ipsum. clarificate quam habui priusquam
 mundus esset apud te. **Manifestavi** no-
 men tuum hominibus quos dedisti mihi de
 mundo. **Tu** erant et mihi eos dedisti.
 et sermonem tuum servaverunt. **Amic** co-
 gnoverunt quia omnia que dedisti mihi abste-
 sunt. quia verba que dedisti mihi dedi eis
Et ipsi acceperunt et cognoverunt vere
 quia a te exiisti. et crediderunt quia tu me
 misisti. **Ego** pro eis rogo. **Non** pro mundo
 rogo. **sed** pro hiis quos dedisti mihi quia
 tui sunt. **Et** mea omnia tua sunt et tua
 mea sunt. et clarificatus sum in eis. **Et**
 iam non sum in mundo. **Et** huius in mundo

sunt. et ego ad te venio. **P**ater sancte.
serua eos. in nomine tuo quos dedisti mihi.
ut sint vni sicut et nos. **C**um essem cum
eis. ego seruabam eos in nomine tuo.
Quos dedisti mihi custodiri. et nemo
ex eis potest esse filius perditionis. ut
scriptura impleatur. **I**llic autem ad te
venio. **E**t loquor haec in mundo. ut
habeant gaudium meum impletum in
semetipsum. **E**go dedi eis sermonem
tuum. **E**t mundus eos odio habuit. quia
non sunt de mundo. sicut et ego non sum de
mundo. **N**on rogo ut tollas eos de
mundo. sed ut serues eos a malo.
De mundo non sunt. sicut et ego non sum
de mundo. **S**anctifica eos in veritate.
Sermo tuus veritas est. **D**ic tu
me misisti in mundum. et ego misi eos
in mundum. **E**t ego pro eis sanctifico me
ipsum. **V**t sint et ipsi sanctificati in ve-
ritate. **N**on pro eis autem rogo tantum

Et peris qui credituri sunt pro vobis
 eorum in me: ut omnes unum sint sicut
 tu pater in me. et ego in te. ut et ipsi
 in vobis unum sint ut mundus credat
 quod tu me misisti et dilexisti eos sicut
 et me dilexisti pater quod dedisti mihi vo-
 lo ut ubi sum ego. et illi sint mecum
 ut videant claritatem meam quam dedi-
 sti mihi quod dilexisti me ante constitu-
 tionem mundi. **P**ater noster mundus te non
 agnoscit: ego autem te agnosco. **E**t
 hi agnoverunt: quod tu me misisti
 Et notum feci eis nomen tuum. et notum
 faciam: ut dilectio qua dilexisti
 me in ipsis sit et ego in ipsis.

In illo tempore **Evangelium secundum lucam.**

Cum turba plurima conveniret et de-
 civitatibus properaret ad iherosolimam. dixit
 per similitudinem. Exiit qui seminat
 seminare semine suum. et dum seminat

Et est claritatem quam dedisti mihi dedi eis. ut sint
 unum sicut et nos unum sumus. Ego in eis et tu in me.
 ut sint agnoscant in unum: et agnoscat mundus quod
 tu me misisti;